

منبع شناسی قرآن و علم

گروه قرآن و علم مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی

تنظیم: حسن رضا رضایی*

کارشناسی ارشد تفسیر و علوم قرآن

چکیده

این مقاله به معرفی کتاب‌ها، مقالات و سایت‌های مرتبط با مباحث میان‌رشته‌ای «قرآن و علوم» اختصاص دارد که برخی از آن‌ها در مورد مباحث نظری قرآن و علم است، مثل: رابطه، قلمرو، توهم تعارض و راه‌کارها و روش تفسیر علمی و... و برخی به مصادیق تفسیر علمی و اعجاز علمی قرآن اختصاص دارد که در دو دسته «قرآن و علوم طبیعی» و «قرآن و علوم انسانی» دسته‌بندی شده است. این منابع ارزش و اعتبار یکسان ندارند؛ اما می‌توانند زمینه مناسبی برای مطالعات قرآن و علم فراهم آورند. مقاله توسط گروه قرآن و علم مرکز تحقیقات قرآن کریم تهیه شده است و گستره موضوعات آن می‌تواند در مقالات بعدی تکمیل شود.

واژه‌های اصلی: قرآن، علم، منبع شناسی

درآمد

مباحث میان رشته‌ای میان قرآن و علم، سابقه‌ای به قدمت نزول قرآن دارند؛ چون سرچشمه‌های آن در آیات قرآن هست. مثلاً قرآن عسل را شفاء نامید و فرمود: Γ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ Φ . در احادیث اهل بیت: هم مطالب طبی، کیهان‌شناختی و ... مطرح شده است (ر.ک. به: مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج 57 و کتب احادیث، مثل: طب الرضا 7 (رساله ذهبیه)).

در طول این چهارده قرن کتب و مقالات زیادی در زمینه مباحث قرآن و علم نگاشته شد که برخی در زمینه مباحث نظری قرآن و علم هستند (مثل: رابطه قرآن و علم، قلمرو قرآن و علم، توهم تعارضات و راهکارها و روش تفسیر علمی و...) و برخی به مصادیق تفسیر علمی و اعجاز علمی قرآن اختصاص دارند.

همه این کتاب‌ها و مقالات اعتبار و ارزش علمی یکسان ندارند و یادآوری آن‌ها به معنای تأیید آن‌ها نیست، بلکه جمع‌آوری آن‌ها با هدف استفاده قرآن‌پژوهان در پژوهش‌های بعدی است.

این منبع‌شناسی توسط محققان گروه قرآن و علم مرکز تحقیقات قرآن کریم المهدی صورت گرفته است و گام اول در این زمینه به شمار می‌آید، لذا در مقالات بعدی می‌تواند تکمیل شود. مناسب است مخاطبان گرامی اطلاعات تکمیلی خود را به دفتر مجله بفرستند تا در شماره‌های بعدی به صورت فهرست تکمیلی ارائه شود.

اول: کلیات و مباحث نظری

1. مباحث فی اعجاز القرآن، مسلم، مصطفی، جدّه السعودیة - دارالمنارة، 1408 ق - 1988 م.
2. احصاء العلوم، فارابی، محمد بن محمد، ترجمه حسین خدیوچم، انتشارات علمی و فرهنگی، 1364، ج 2.
3. انسان و علوم اسلامی از دیدگاه اسلام، تاج آبادی، حسین، واحد انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی نراق، 1372 ش.
4. اجتهادات فی التفسیر العلمی فی القرآن الکریم، عادل ابوالخیر، محمد، مصر، مرکز الدلتا للطباعة، 1408 ق، (1988 م).
5. احیاء العلوم (الاحیاء)، غزالی، ابو حامد، 1402 ق، دارالمعرفة، بیروت، چهار جلدی.
6. الاسلام یتحدّی (مدخل العلمی الی القرآن)، وحید الدین خان، تعریب ظفر الاسلام خان، قم، ط 3، دار الجیل المسلم، 1973 م.
7. الاشارات العلمیة فی الآیات الکوئیة فی القرآن الکریم، محمود اسماعیل، محمد، 1411 ق، دارالدعوة، اسکندریة.
8. اصول التفسیر و قواعد، العک، خالد عبدالرحمن، دار النقاش، دمشق، 1414 هـ، ط 3.
9. الاعجاز العلمی فی الاسلام (القرآن الکریم)، عبد الصمد، محمد کامل، 1410 ق، دار المصریة اللبنانیة، قاهرة.
10. اعجاز القرآن الکریم، عباس، فضل حسن و سناء فضل، المکتبة الوطنیة، 1412 ق - 1991 م.
11. الاعجاز القرآن و البلاغه، رافعی مصطفی صادق، النبویه، دار الکتب العربی، بیروت، 1973 م.
12. اعجاز القرآن والبلاغة النبویة، الرافعی، مصطفی صادق، بیروت دارالکتاب العربی، 1393 ق - 1973 م، 350 ص. این کتاب تحت عنوان «اعجاز قرآن و بلاغت محمد9» توسط عبدالحسین بن الدین به فارسی ترجمه و بنیاد قرآن، چ دوم، 1361 ش، منتشر کرده است.

13. الاعجاز القرآنی (وجوهه و اسرارہ)، برکتہ، عبدالغنی محمد، بی جا، مکتبہ و ہبہ، بی تا.
14. اعجاز قرآن، طباطبائی، علامہ محمد حسین، 1362 ش، بنیاد علمی و فکری علامہ طباطبائی، قم.
15. اعجاز قرآن، طباطبائی، علامہ محمد حسین، قم، بنیاد علمی و فکری علامہ طباطبائی، 1362 ش.
16. اهداف آیات علمی قرآن، دکتر حمید فغفور مغربی، مجلہ قرآن و علم، ش دوم.
17. بررسی گونه‌های تعارض بین علم و دین، ملکیان، مصطفی، فصلنامه مصباح پژوهشکده علوم انسانی دانشگاه امام حسین 7، 1373 ش، ش 10.
18. البناء العظیم، نظرات جدیدة فی القرآن، دراز، محمد عبدالله، طبعة السعادة، 1969 م.
19. البیان فی اعجاز القرآن، الخالدي، صلاح عبدالفتاح، الأردن، دارعمّار، 1989 م.
20. پژوهشی در شیوه‌های اعجاز قرآن، عرفان، حسن، قم، دار القرآن الکریم، 1411 ق - 1369 ش.
21. پویایی فرهنگ و تمدن اسلامی در ایران، ولایتی، علی اکبر، وزارت امور خارجه، تهران، 1382، چ 1.
22. پیام قرآن (تفسیر موضوعی)، مکارم شیرازی، ناصر (متولد 1305 ش)، قم، مدرسه الامام امیرالمؤمنین 7، 1367 ش، 9 جلد تا کنون.
23. تاریخ علوم در اسلام، تقی زاده، سید حسن، فردوسی، تهران، 1379.
24. التفسیر العلمی للقرآن فی المیزان، عمر ابو حجر، دکتر احمد، 1411 ق، دار قتیبه، بیروت - دمشق.
25. تفسیر القرآن الکریم (جزء عمّ)، عبده، محمد، مصر، الجمعیة الحرّیة الاسلامیة (و نشر ادب حوزہ)، 1341 ق، الطبعة الثانية.
26. تفسیر علمی قرآن، رفیعی محمدی، دکتر ناصر، دو جلدی، انتشارات فرهنگ گستر، 1379 ش. و نیز همین کتاب تحت عنوان: سیر تدوین و تطور تفسیر علمی قرآن، رفیعی محمدی، ناصر، انتشارات مرکز جهانی علوم اسلامی، 1386، چ اول.
27. التفسیر و المفسرون، معرفت، محمدهادی، الجامعه الرضویه للعلوم الاسلامیة، مشهد، 1419 ق، چ 1.

28. التمهيد في علوم القرآن، معرفت، آية الله محمد هادي (معاصر)، 1417 ق، مؤسسة النشر الاسلامي، قم، ج 6.
29. الجواهر في تفسير القرآن، طنطاوي جوهرى، بي تا، دار الفكر، سيزده جلد.
30. جهان‌شناسی (مجموعه معارف قرآن 2)، مصباح يزدي، محمد تقی (معاصر)، انتشارات در راه حق، 1362 ش.
31. دانش زبان‌شناسی و کاربردهای آن در مطالعات قرآنی، دکتر علی معموری، مجله قرآن و علم، ش اول.
32. دانش نشانه‌شناسی و تفسیر قرآن، دکتر علیرضا قائمی‌نیا، مجله قرآن و علم، ش اول.
33. در آمدی بر تفسیر علمی قرآن، رضائی اصفهانی، محمد علی، انتشارات اسوه، قم، 1365 ش.
34. دین‌شناسی تطبیقی، باهنر، محمدجواد، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، 1363.
35. رابطه علم و دین در غرب، رضایی اصفهانی، محمد علی، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، تهران، 1379، اول.
36. رابطه علم و دین، سر فرازی، عباسعلی، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، 1364 ش.
37. رابطه گزاره‌های قرآنی و گزاره‌های علمی، دکتر حمید فغفور مغربی، مجله قرآن و علم، ش اول.
38. راه طی شده، بازرگان، مهدی (1286 - 1373 ش)، تهران، شرکت سهامی انتشار، چ هشتم، بی تا.
39. روش سیستم‌ها به ضمیمه تعبیر قرآن آربری، راسل. ل. ا. ک، ترجمه محمد جواد سهلانی، بی تا، کاربرد انتشارات بعثت، تهران.
40. رویکرد علمی به قرآن، ضرورتها و چالش‌ها، دکتر علی نصیری، مجله قرآن و علم، ش اول.
41. زنده جاوید و اعجاز جاویدان، سادات، مهندس محمد علی، انتشارات فلق تبریز، 1357.
42. تاریخ تمدن، دوران و ویل، سازمان انتشارات آموزش انقلاب اسلامی، هیئت مترجمان، تهران، 1368، چ دوم.

43. سیر تحول علوم تجربی در جهان اسلام، سپهر، مهدی، مرکز اطلاعات علمی و فنی مجتمع فولاد مبارکه، 1370 ش.
44. شناخت جریان علمی نگری به قرآن (روش تفسیر علمی)، پارسا، فروغ، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس تهران، 1372 ش.
45. علم و دین، باربور، ایان، ترجمه خرمشاهی، نشر دانشگاهی، تهران، 1362.
46. علم و قرآن، پروفیسور احمد دلّال، بررسی و نقد: دکتر محمدعلی رضائی اصفهانی، مجله قرآن و علم، ش اول.
47. العلم والدين مناهج و مفاهيم، عروة، احمد، دمشق، دارالفکر، 1408 ق.
48. الفرقان و القرآن، عبد الرحمن العک، شیخ خالد، 1414 ق، الحکمة للطباعة والنشر، سوریه.
49. فکرة اعجاز القرآن، الحمصی، نعیم، بیروت، مؤسسة الرسالة، الطبعة الثانية، 1400 ق.
50. القرآن والاحوال المناخيّه (دراسة قرآنیة)، المظفر، محسن عبدالصاحب، نجف اشرف، منشورات دار الاضواء، 1964 م.
51. القرآن ینوع العلوم والعرفان، فکری، السید علی، داراحیاء الکتب العربیة، 1370 ق - 1951 م، چ دوم، دو جلد.
52. کارنامه اسلام، زرین کوب، عبدالحسین، امیرکبیر، تهران، 1380.
53. کتاب قرآن و دیگران، صداقت، سید علی اکبر، انتشارات روح، قم، چ 1.
54. کشف الاعجاز فی القرآن و السنّة، هارون، د - نبیل عبدالسلام، قاهره، مکتبه ابن سینا.
55. مبانی و روش های تفسیری، شاکر، محمد کاظم، انتشارات مرکز جهانی، 1382، چ اول.
56. مدخل الی موقف القرآن الکریم من العلم، خلیل، عماد الدین، بی جا، مؤسسه الرسالة، بی تا.
57. مساله الاعجاز و الاعجاز العلمی فی القرآن، السید، رضوان، www.multaka.net.
58. مسلمانان در بستر تاریخ، جعفری، یعقوب، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، 1371.

59. مع القرآن في الدين والدنيا، قبلان، هشام، بيروت - باريس، منشورات بحر المتوسط عوידات، 1986 م.
60. المعجزة الخالدة، ضياء الدين عتر، حسن، بيروت، دار ابن حزم، الطبعة الثانية، 1409 ق - 1989 م.
61. معجزة القرآن، صدقي، نعمت، بي تا، نشر عالم الكتب، قاهره.
62. معجزه جاويدان، روحاني، سيد ضياء الدين، قم، چاپخانه حكمت، 1377 ق.
63. المفسرون حياتهم و منهجهم، ايازي، سيدمحمد علي، تهران، نشر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي، 1414 ق.
64. مكاتب تفسيرى، بابايى، على اكبر، انتشارات سمت، 1381، ج اول.
65. من اعجاز القرآن، الخُشت، محمد عثمان، و ليس الذكر كالأثني، دراسة من منظور الاسلام والعلوم الحديثة، قاهره، مكتبة القرآن للطبع والنشر والتوزيع، 1404 ق.
66. موضوعات و بايسته‌هاى پژوهش در حوزه ميان رشته‌اى قرآن و علوم، گروه قرآن و علم مركز تحقيقات قرآن كريم المهدي، تنظيم: حسن رضا رضايى، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
67. نقش قرآن در تحول فرهنگى و فرهنگ آفرينى، پايان نامه كارشناسى ارشد، امير حسنين، مدرسه على امام خمينى؛.
68. وجوه من الاعجاز القرآنى، الدباغ، مصطفى، الاردن، مكتبة المنار، الطبعة الثانية، 1405 ق - 1985 م، 192 ص.

دوم: قرآن و علوم طبيعى

69. روش‌هاى كشف آموزه‌هاى اقتصادى اسلام، يوسفى، احمد على، مجله اقتصاد اسلامى، سال 6، تابستان 1385.
70. دوران تاليف، نجم آبادى، محمود، تصنيف كتب طبى در تمدن اسلامى، انتشارات دانشگاه تهران، 1375 هـ. ش.
71. تاريخ طب ايران پس از اسلام، نجم آبادى، محمود، دانشگاه تهران، 1366 ش.
72. احاديث طبيه، محمدى رى شهرى، محمد، انتشارات دارالحدیث، تهران.

73. استعانت از قرآن کریم در شفای جسمانی، نیکبخت نصر آبادی، علی رضا، نشر قبله، تهران، 1378، ج 1.
74. اسرار خوراکیها و زبان خوراکیها، جزائری، دکتر غیاث الدین، 1365 ش، بی نا، چاپخانه سپهر تهران.
75. اسرار و عجب، نوفل، عبد الرزاق، بیروت، دار الكتاب العربی.
76. اسلام و طب جدید یا معجزات علمی قرآن، اسماعیل پاشا، دکتر عبدالعزیز، بی تا، ترجمه غلامرضا سعیدی، انتشارات برهان، بی جا.
77. اسلام و هیئت، شهرستانی، سید هبة الدین، 1356 ش، مطبعة الغری فی النجف.
78. الاسلام والاكتشافات الحديثة، باقر، محمد امین، قم المطبعة العلمية، 1412 ق.
79. آسمانهای هفت گانه، بلادی، سید عبدالعزیز، بی جا، مؤسسة مطبوعاتی عطایی، 1358 ش.
80. الاشارات العلمیه فی القرآن الکریم، حافظ ابراهیم، المستشار مدحت، قاهره، مكتبة غریب، 1992 م.
81. الاطعمة القرآنیة غذاء ودواء، عبدالعزیز دکتر محمد کمال، بی جا، مكتبة القرآن، بی تا.
82. الاعجاز الطبی فی القرآن الکریم الطب الوقائی، الشحات، علی احمد، القاهرة، المؤسسة العربیة الحديثة.
83. الاعجاز الطبی فی القرآن الکریم، دیاب، دکتر محمود، مطبوعات دارالشعب، قاهره، 1408 ق.
84. الاعجاز الطبی فی القرآن الکریم، محمد عبدالعزیز، دکتر عبد الحمید، بی تا، مكتبة ابن سینا، قاهره.
85. الاعجاز الطبی فی القرآن والاحادیث النبویة الرطب والنخلة، السعید، عبدالله عبدالرزاق، جدّة، الدار السعودیة للنشر
86. الاعجاز الطبی فی القرآن، الجلیلی (دکتر سید)، دار و مكتبة الهلال، بیروت، 1987 م.
87. الاعجاز الطبی فی الكتاب و السنة، یاسین عبد القادر، حسین، مكتبة وهبة، قاهره، 1417 ق، الطبعة الاولى.
88. الاعجاز العلمی فی القرآن الکریم، ارناووط، محمد السید، بی تا، مكتبة مدبولی، قاهره.

89. الاعجاز العلمی فی القرآن الکریم، النجدی، دکتر حمید، مطبعة جواهر الشام، دمشق، 1414 ق.
90. الاعجاز العلمی فی القرآن الکریم، سامی محمد علی، بی تا، دارالمحبة، بیروت دار النور، دمشق، 1416 ق.
91. اعجاز القرآن فی حواس الانسان (دراسة فی الانف و الاذن و الحنجره فی ضوء الطب و علوم القرآن و الحديث)، عبدالعزيز دکتر محمد کمال، بی تا، مكتبة ابن سینا، مصر.
92. اعجاز القرآن فی خلق الانسان، عبدالعزيز دکتر محمد کمال، دراسة فی الانف و الاذن و الحنجره فی ضوء الطب و علوم القرآن و الحديث، القاهرة، مكتبة ابن سینا.
93. اعجاز القرآن فی وقایة الانسان، محمد سراج الدین زکریا، ا. د (السيدة اصلاح اسماعیل امین)، القاهرة، نهضة مصر، 1993 م.
94. الاعجاز الکوئی فی القرآن، السید الجمیلی، قاهره، دار زاهد القدسی، 1988 م.
95. اعجاز علمی قرآن، معرفت، آیه الله محمد هادی (معاصر)، این کتاب هنوز به چاپ نرسیده است و ما آن را نزد نویسنده محترم ملاحظه کردیم.
96. اعجاز قرآن از نظر علوم امروزی، نیازمند شیرازی، ید الله، شرکت چاپ میهن، 1335 ش، چ چهارم.
97. آغاز و فرجام جهان از نظر قرآن و علم، احمد مجلسی، مدرسه عالی امام خمینی:.
98. آفرینش جهان از دیدگاه قرآن کریم، خلیل، عماد الدین، قم، بی تا، 1362 ش.
99. اکتشافات قرن بیستم (سیارات)، آسیموف، ایزاک، 1361 ش، ترجمه علیرضا توکلی صابری، شرکت سهامی انتشار، تهران.
100. الالوان فی القرآن الکریم، الهاشمی، عبدالمنعم، بی جا، دار ابن حزم، بی تا.
101. آموزه های تندرستی در قرآن، رضایی، حسن رضا، عطرآگین، قم، 1384، چ 1.
102. اهداف و روش شناسی آیات پزشکی، حسن رضا رضائی، مجله قرآن و علم، ش دوم.
103. اولین دانشگاه و آخرین پیامبر، پاک نژاد، دکتر سید رضا، کتابفروشی اسلامیة، 1350 ش.
104. الآیات العجاب فی رحلة الانجاب، احمد حامد، دکتر حامد، دارالقلم، دمشق، 1996 م، الطبعة الاولى.

105. آیات قرآنیة فی مشکوة العلم، المحجری، د - یحیی، بی‌جا، المختار الاسلامی، بی‌تا.
106. آیات للموقنین، الصرايرة، محمد، الاردن، مكتبة المنار، 1405 ق.
107. آیات من الاعجاز العلمی فی القرآن الکریم، حسین مهراڻ، دکتر جمال الدین، مكتبة الانجلو المصریة، قاهرة، 1992 م.
108. آیات من الاعجاز العلمی فی القرآن الکریم، مهراڻ، جمال الدین حسین، مصر، مكتبة الأنجلو المصریة، 1992 م.
109. باد و باران در قرآن، بازرگان، مهدی (1286 - 1373 ش)، تهران، به اهتمام سید محمد مهدی جعفری، شرکت سهامی انتشار، 1353 هـ .
110. بررسی تناقض آیات طبّی با علوم پزشکی، دکتر حسین علایی، حسن رضا رضایی، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
111. اشارات اعجازآمیز قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، نشر معارف، 1384 ش، تهران.
112. آیات پزشکی قرآن، حسن رضا رضایی، انتشارات پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن، 1387 ش.
113. اعجازها و شگفتی‌های علمی قرآن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، انتشارات پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن، 1386 ش، قم.
114. بررسی مباحث نظری روایات طب اسلامی، پایان‌نامه ارشد سید اعجاز حسین موسوی، مدرسه عالی امام خمینی:.
115. بررسی محیط زیست و عوامل تخریب آن از منظر قرآن و حدیث، پایان‌نامه ارشد محمد ابراهیم کریمی، مدرسه عالی امام خمینی:.
116. بررسی میزان تأثیر آوای قرآن کریم بر کاهش درد بیماران بعد از عمل جراحی شکم، نیکبخت نصر آبادی، علیرضا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تربیت مدرس دانشکده علوم پزشکی، تهران، 1373 ش.
117. پژوهشی در اعجاز علمی قرآن (دو جلد)، رضایی اصفهانی، محمد علی، انتشارات پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن، قم، 1385 ش.

118. بیسگوئیهای علمی قرآن، زمانی، مصطفی، انتشارات پیام اسلام، قم، 1350 ش.
119. تاریخ التنجیم عند العرب، شامی، یحیی، نشر عزّ الدین، 1414 ق، ج اول.
120. التداوی بالقرآن، السلیم، محمد ابراهیم، بی جا، مکتبه القرآن، بی تا.
121. تذکره الفقهاء، العلامة الحلّی: الطبعة القديمة، الناشر المکتبه الرضویة لإحیاء الآثار الجعفریة.
122. التساؤلات الكونیة علی ضوء العلم والقرآن، ساعی، محمد یوسف، دمشق، دار المعرفة، 1415 ق.
123. تسعة عشر ملكاً بیان ان فریة الاعجاز العددی للقرآن خدعة بهائیة، ناجی محمد محی الدین، حسین، الزهراء للاعلام العربی، قاهره، 1405 ق.
124. تفسیر الآیات الكونیة فی القرآن الکریم، عشری، عبدالمنعم السید، هیئة المصریة العامة للکتاب، مصر، 1985 م.
125. تفسیر الآیات الكونیة، شحاته، عبدالله، بی جا، دار الاعتصام، بی تا.
126. التفسیر العلمی للآیات الكونیة فی القرآن، حنفی احمد، بی تا، دار المعارف، مصر.
127. التفسیر العلمی للآیات الكونیة فی القرآن، حامد أحمد، قاهره، 1980.
128. تکامل در قرآن، مشکینی اردبیلی، آیه الله علی، بی تا، ترجمه حسینی نژاد، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.
129. تکامل در قرآن، نصر، سید حسین، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، 1366.
130. تکوین الجنین فی القرآن، الطاهری، طارق شفیق، بغداد، مطبعة المعارف، 1358 م.
131. تنبیه العقول الانسانیة لما فی القرآن من العلوم الكونیة والعمرائیة، المطیعی، محمد نجیب، حلب، مکتبه احمد ربیع، بی تا.
132. الجراد فی القرآن الکریم والعلم الحدیث، السید غنیم، کارم، قاهره، دار الصحوة للنشر والتوزیع، 1409 ق، ص 276، این کتاب علاوه بر نویسنده فوق یک نویسنده دیگر دارد (عبدالعظیم محمد الجمال).
133. جلوه های اعجاز در قرآن کریم، عظیم زاده اردبیلی، فائزه، بی جا، سازمان تبلیغات اسلامی.

134. حقایق القرآن والعلم الحديث، تحسین، عامر، عراق شركة معمل ومطبعة الزهراء الحديثة المحدودة، 1406 ق.
135. خدا و اختراعات از دیدگاه علم و قرآن، بی آزار شیرازی، عبدالکریم، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، چ نهم، 1370 ش، پنج جلد.
136. خلق الانسان بين الطب والقرآن، البار، محمد علی، بی جا، الدار السعودية للنشر، بی تا.
137. خلق الانسان دراسة علمية قرآنية، طیره، عبدالفتاح محمد، مصر، الهيئة المصرية العامة للكتاب، بی تا.
138. خلق السموات والارض في ستة ايام في العلم والقرآن، عطیّه، حسن حامد، تونس، مؤسسات عبدالکریم بن عبدالله، 1992 م.
139. خلقت انسان از نظر قرآن، مصباح یزدی، محمد تقی (معاصر)، محمد تقی مصباح (محمود محمدی عراقی)، قم، انتشارات شفق.
140. خلقت انسان در بیان قرآن، سبحانی، ید الله، شرکت سهامی انتشارات، تهران، 1351 ش، چ سوم.
141. داروینیسیم یا تکامل انواع، سبحانی جعفر، قم، انتشارات توحید، با مقدمه سید هادی خسرو شاهی، بی تا.
142. دانش عصر فضا، نوری، آیه الله حسین، نشر مرتضی، قم، 1370 ش.
143. در جستجوی خدا، مکارم شیرازی، ناصر، انتشارات نسل جوان، قم.
144. درسهایی از ستاره‌شناسی، مدرسه ستاره‌شناسی مریلند، ترجمه امیر حاجی خداوربخان، معاونت فرهنگی آستان قدس رضوی 7، 1366 ش.
145. دلیل الحیران فی آیات من القرآن، الحسینی، خلف محمد، قاهره، دارالنهضة مصر للطبع و النشر.
146. دین ارکان طبیعت، رهسپار، احمد، بی جا، کانون انتشارات شریف، بی تا.
147. راز آسمان‌های هفت‌گانه، مرادی، ایمان، اصفهان، معاونت فرهنگی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، 1373 ش.

148. راههای خداشناسی در طبیعت، تجلیل، ابو طالب، دفتر انتشارات اسلامی، قم، 1372 ش، ج دوم.
149. رسالت قرآن در عصر فضا، حجازی، سید عبدالرضا، تهران، کانون انتشار، چ ششم، خرداد 1356 ش.
150. زمین در فضا، سبحانی، قریب، یعقوب پور، نشر آفتاب، 1363 ش، ج اول.
151. زمین و آسمان و ستارگان از نظر قرآن، صادقی، دکتر محمد، بی تا، کتابفروشی مصطفوی بوذر جهرمی، تهران، چ دوم.
152. ساکنان آسمان از نظر قرآن، محمودی، عباسعلی، نهضت زنان مسلمان، تهران، 1362 ش، ج چهارم.
153. السمع و البصر فی القرآن الکریم، سلامة، دکتر علی محمد، منشورات جمعیه الدعوة الاسلامیة العالمیة، طرابلس لیبی، 1986 م.
154. سرنهیم آیاتنا، السببعی، عدنان، بیروت (الدار الشامیة)، دمشق (دارالقلم)، 1413 ق.
155. شگفتی‌هایی از اعجاز در قرآن کریم، الفندی، دکتر محمد جمال الدین، ترجمه سید حسین میر دامادی، بنیاد پژوهشهای اسلامی آستان قدس رضوی، 1371 ش.
156. شگفتی‌های آیات پزشکی در قرآن، رضایی، حسن رضا، پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن، قم، 1387، ج 1.
157. الشمس والقمر بحسبان، عبدالجواد، احمد، دمشق، مطبعة محمد هاشم الکبیتی، 1405 ق.
158. شناخت مقدماتی ستارگان، حیدرزاده، توفیق، نشر گیتاشناسی، 1364 ش، ج اول.
159. طب اسلامی، ادوارد براون، مسعود رجب نیا، انتشارات بنگاه و نشر کتاب، تهران، 1337، ج 1.
160. الطب القرآنی غذاء ودواء، عبدالله، محمد محمود، بیروت، دارالکتب العلمیة، بی تا.
161. الطب القرآنی یعالج السحر والمسّ الشیطانی، سید محمود، محمد، بی جا، دار الندوة العالمیة.
162. الطب الوقائی فی الاسلام، العمید الصیدلی، عمر محمود عبدالله، شركة معمل و مطبعة الزهراء الحدیثة، عراق، موصل، 1410 ق.

163. طب و دین، مجله پژوهش حوزه، سال پنجم، معاونت پژوهشی حوزه علمیه قم، ش 18 - 17.
164. الطبیعة فی القرآن الکریم، الزیدی، کاصد یاسر، عراق، وزارة الثقافة والاعلام دار الرشید للنشر، (المركز العربی للطباعة والنشر، بیروت)، 1980 م.
165. عقاید داروین و دانش ژنتیک، باب الحوائجی، نصر الله، تهران، بحث نظریه اسلام.
166. العلوم الطبیعة فی القرآن، مروّ، یوسف، بیروت، منشورات مروّ العلمیّه، 1387 ق.
167. فروغ دانش جدید در قرآن و حدیث، حقیقی، ک، م، بی تا، انتشارات لوکس (نوید)، شیراز، ج 1.
168. فلسفه احکام، اهتمام، احمد، چاپخانه اسلام، اصفهان، 1344 ش.
169. قرآن بر فراز اعصار، نوفل، عبدالرزاق، قم، انتشارات نهضت، ترجمه و پاورقی از ابوالفضل بهرام پور و محمود شکیب با مقدمه یحیی نوری، 1349 ش.
170. القرآن معجزة المعجزات، دیدات، احمد، القاهرة، مكتبة القرآن، بی تا.
171. قرآن و اختراعات جدید، محمدی زنجانی، علی، قم، چاپخانه اسلام.
172. قرآن و آخرین پدیده‌های علمی، رضائی فر، مهندس جعفر، انتشارات فوزان، 1375 ش.
173. القرآن و الطب الحدیث، عبد الرضا علی، دکتر صادق، دار المورخ العربی، بیروت، 1411 ق.
174. القرآن و الطب، سلیمان، احمد محمد، دار العودة، بیروت، 1981 م، الطبعة الخامسة.
175. القرآن و العلم الحدیث، حسب النبی، دکتر منصور محمد، هیئة المصریة العامة للكتاب، مصر، 1991 م.
176. القرآن و العلم الحدیث، نوفل، عبد الرزاق، دار الكتاب العربی، بیروت، 1404 ق.
177. القرآن و العلم، سلیمان، احمد محمد، دار العودة، بیروت، 1981 م، الطبعة الخامسة.
178. القرآن والعلوم، ناصر الدین، سعید، مؤسسة الاعلمی للمطبوعات، کربلاء، 1385 ق.
179. القرآن و المنهج العلمی المعاصر، الجنیدی، المستشار عبدالحلیم، قاهره، دارالمعارف، 1404 ق - 1984 م.
180. قرآن و بهداشت جنسی، حمید اکبری، مدرسه عالی امام خمینی.:

181. قرآن و پدیده‌های طبیعت از دید دانش امروز، نظیری، یحیی، تهران، سحاب کتاب، با مقدمه محمد تقی شریعتی، 1358 ش.
182. قرآن و تکامل، سحابی، یدالله، تهران، انتشارات راه امام.
183. قرآن و طبیعت، بی آزار شیرازی، عبدالکریم، تهران، انتشارات بعثت، 1352 ش، حداقل شش جلد آن چاپ شده است.
184. قرآن و علم امروز، الخطیب، عبدالغنی، 1362 ش، ترجمه دکتر اسد الله مبشری، مؤسسه مطبوعاتی عطایی، تهران. اصل کتاب تحت عنوان «أضواء من القرآن علی الانسان والنشأة الكون» در مکتبه دار الفتح، دمشق، 1390 ق، به چاپ رسیده است.
185. القرآن و علوم العصر الحديثة، فواز عراجی، ابراهیم، بیروت، دار النهضة العربية، 1409 ق.
186. قرآن و علوم روز، افتخاریان، سید جواد، انتشارات افتخاریان، تهران، 1362 ش.
187. قرآن و علوم طبیعت، گلشنی، دکتر مهدی، نشر مطهر، تهران، 1375 ش.
188. قرآن و قانون تنازع بقا، طباطبائی، علامه محمد حسین، قم، انتشارات اهل بیت، 1360 ش.
189. قرآن و کتاب‌های علمی در رابطه هفت آسمان و هفت زمین و خلقت انسان، شهیدی، فضل الله، با مقدمه و اهتمام قاسم صافی، به ضمیمه سه مقاله دیگر، تهران، چاپ خواجه، 1360 ش.
190. قرآن و گیاه‌خواری، ایمانی راد، جمشید، تهران، چاپخانه سعید نو، 1398 ق.
191. قرآن و مسئله‌ای از حیات، مطهری، مرتضی (شهادت 1358 ش)، بی‌جا، بی‌نا، بی‌تا.
192. قرآن و مکتب تکامل، عقاد، عباس محمود، ترجمه سید خلیل خلیلیان، تهران، انتشارات اسلامی، 1358 ش.
193. قرآن و کیهان‌شناسی، سید عیسی مسترحمی، قم، انتشارات پژوهش‌های تفسیر و علوم قرآن، 1387 ش.
194. قرآن و نجوم، سید عیسی مسترحمی، مجله قرآن و علم، ش دوم.

195. القرآن والعلوم الكونيّة، حكيمى، محمد رضا، مطابع دار القبس للصحافة والطباعة والنشر.
196. القرآن والعلوم، الدهان، سعيد ناصر، كربلا، مؤسسة الاعلمى للمطبوعات، 1385 ق.
197. القرآن يتجلى فى عصر العلم، القميحا، نزيه، دار الهادى، بيروت، 1417 ق.
198. القرآن يفك لغز الارض، عبدالجبار، شاكر، بغداد، مطبعة اسعد، 1985 م.
199. قرآن، انسان و طبيعت، حكيمى، محمود، قم، مركز انتشارات دار التبليغ اسلامى.
200. قوانين الله وليست قوانين الطبيعة، عفيفى، محمود سراج الدين، قاهره، دارالفكر العربى، ج دوم، 1979 م، 176 ص، و در چاپ دوم كلمه «آيات التوحيد» به عنوان اضافه شده است.
201. كشف الأسرار النورانية فيما يتعلق بالأجرام السماوية، الاسكندراني، محمد بن محمد، بى جا، بى تا.
202. الكون و الانسان بين العلم و القرآن، دفعع، بسّام، بى تا، مطبعة الشام، بى جا.
203. الكون والأرض والانسان فى القرآن العظيم، اعرابى، عبدالحميد، دمشق - بيروت، دارالخبر، 1415 ق.
204. الكون والقرآن يبحث فى علم الفلك، حسن الحلبي، محمد على، بغداد، مطبعة الجامعة، 1405 ق.
205. الكون والنسبيّة بين القرآن الكريم والنظرية، خير الاحمر، عبدو محمد، دمشق، مكتبة الاسد، 1994 م.
206. گذشته و آينده جهان، بى آزار شيرازى، عبدالكريم، انتشارات طباطبائى، قم، 1349 ش، ج دوم.
207. گياهان در قرآن، حسين فاروقى، دكتور محمد اقتدار، ترجمه احمد نمايى، بنياد پژوهش‌هاى اسلامى آستان قدس رضوى، 1374 ش، ج اول.
208. الله و قرآن از دیدگاه علم، باب السلام، دوشيزه م، تهران، مشعل آزادى، 1355 ش.
209. الله والعلم الحديث، نوفل، عبد الرزاق، قاهره، مؤسسة دار الشعب، 1977 م.
210. الله والكون، الفندى، دكتور محمد جمال الدين، مصر، الهيئة العامة للكتاب، 1987 م.

211. ماير دگانی، ترجمه محمد رضا خواجه پور، نجوم به زبان ساده، نشر گيتاشناسی، 1382 ش، چ دهم.
212. محی الدين العجوز، شيخ احمد، معالم القرآن في عوالم الاكوان، دار الندوة الجديدة، بيروت، 1407 ق.
213. مراحل رشد جنين از منظر قرآن، غلامرضا نور محمدی، مجله میان رشته‌ای قرآن کریم، فصل‌نامه تخصصی سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
214. مطالب شگفت‌انگیز قرآن، نجفی، گودرز، نشر سبحان، تهران، 1377 ش.
215. مظاهر کونیة فی معالم قرآنیة، عبدالله، محمد محمود، بيروت، دار مكتبة التربية.
216. مع الطب فی القرآن الکریم، دیاب، دکتر عبد الحمید و دکتر احمد قرقوز، مؤسسة علوم القرآن، دمشق، الطبعة السابعة. و نیز تحت عنوان طب در قرآن، ترجمه علی چراغی، انتشارات حفظی بی تا، تهران، 1404 ق.
217. مع القرآن، فی الکنون، الفندی، دکتر محمد جمال الدین، مصر، الهيئة المصرية العامة للكتاب، 1992 م.
218. مع الله فی السماء، زکی، احمد، دار الهلال، این کتاب در کتابخانه مرکز فرهنگ قرآن قم موجود است.
219. معالم القرآن فی عوالم الاکوان، ابن العجوز، احمد محی الدین، بی جا، دار الندوة الجديدة، 1407 ق.
220. معجزات قرآن در عصر فضا و کامپیوتر، احمدی محمود، انتشارات مسعود احمدی، 1364 ش.
221. المعجزة العلمية فی القرآن و السنة، عزیز دانی (عبدالمجید الزندانی)، قاهره.
222. معجزة القرآن الکریم، خلیفه رشاد، دارالعلم للملایین، بیروت، 1983 م، الطبعة الاولى.
223. المعجزة القرآنیة (الاعجاز العلمی و الغیبی)، هیتو، دکتر محمد حسن، مؤسسة الرسالة، بیروت، 1409 ق.
224. معجزة القرن العشرين فی کشف سباعیة و ثلاثیة اوامر القرآن الکریم، علیوی، ابن خلیفه، دارالایمان، دمشق، 1403 ق.

225. مقایسه‌ای میان تورات، انجیل، قرآن و علم، بوکای، موريس، 1365 ش، ترجمه مهندس ذبیح الله دبیر، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، چ سوم. و همین کتاب تحت عنوان «عهدین، قرآن و علم» توسط حسن حبیبی ترجمه شده است انتشارات سلمان، 1375 ش، تهران. و نیز ترجمه عربی آن تحت عنوان «التوراة و الانجیل و القرآن و العلم الحديث» توسط انتشارات دار الکتدی، بیروت، 1398 ق. و نیز ترجمه عربی تحت عنوان «دراسة الكتب المقدسة في ضوء المعارف الحديثة» توسط دارالمعارف، قاهره، 1978 م. اصل کتاب تحت این عنوان است: بوکای، موريس، القرآن والعلم الحديث، مصر، دارالطلائع، 1993 م.
226. ملامح کونیة فی القرآن، عبدالجبار، شاکر، بغداد، مكتبة الشرق الجديد، 1985 م.
227. من اشارات العلوم فی القرآن الکریم، سید الاهل، عبدالعزيز، بیروت، دار النهضة الحديثة، 1392 ق.
228. من الاعجاز البلاغی والعددی للقرآن الکریم، النجدی، ابوزهر، الوكالة العالمية للتوزيع، 1990 م.
229. من الآيات العلمية، نوفل، عبد الرزاق، قاهره - بیروت، دار الشروق، 1409 ق.
230. من علم الطب القرآنی، الشریف، دکتر عدنان، دار العلم للملایین، بیروت، 1990 م.
231. من علوم الارض القرآنية (الثوابت العلمية فی القرآن الکریم)، الشریف، دکتر عدنان، 1994 م، دار العلم للملایین، بیروت، الطبعة الثانية. من علم الفلك القرآنی (الثوابت العلمية فی القرآن الکریم)، بیروت، دار العلم للملایین، 1991 م.
232. المنظومات العددية فی القرآن العظیم برهان احصائی فی احکام البناء القرآنی، بدران، مهندس مصطفی ابو سیف، مكتبة وهبة، قاهره، 1418 ق.
233. النحر الماد من البحر المحيط، ابوحنیان الأندلسی، ویراسته ب. دیناوی و ح. دیناوی، دو جلد در سه مجلد، بیروت، 1987.
234. نحل العسل فی القرآن والطب، علی البنینی، محمد، مصر، الأهرام التجارية القاهرة، 1987 م.
235. نظر متفکران اسلامی درباره طبیعت، نصر، سید حسین، خوارزمی، تهران، 1359.
236. النظرية القرآنية الكونية حول خلق العالم، الجائی، سلیم، بی تا، مطبعة نصر، دمشق.

237. نظریه تکامل از دیدگاه قرآن، مهاجری، مسیح، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران، 1363 ش.
238. نجات من الاعجاز الطبّی فی القرآن الکریم، علی لفته، جلیل، 1140 ق - 1990 م.
239. نگرشی به علوم طبیعی در قرآن، راشدی، لطیف، نشر سبحان، تهران، 1377 ش.
240. النوم والارق والاحلام بین الطب والقرآن، شمسی باشا، حسّان، جدّة - السعودیّة، دار المنارة للنشر والتوزیع، 1411 ق.
241. هفت آسمان و زمین، دکتر علیرضا رضایی، مجله قرآن و علم، ش دوم.
242. هفت آسمان، بهبودی، محمد باقر، تهران، کتابخانه مسجد جعفری قیطریه.
243. هیئت و نجوم اسلامی، زمانی قمشه‌ای، علی، نشر سماء، 1381 ش، چ اول.
244. الوان من اعجاز القرآنی، الأمیری، محمد وفا، حلب، دارالرضوان، بی تا.

سوم: قرآن و علوم انسانی

245. علم النفس الاجتماعی، د. أحمد عبد العزیز سلامة، د. عبد السلام عبد الغفار، دار النهضة العربی، القاهرة 1972 م.
246. مبانی و اصول علم اقتصاد، دکتر یدالله دادگر، دکتر تیمور رحمانی، انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، 1380 ش.
247. فلسفه تربیتی اسلام، الجمالی، محمد فاضل، ترجمه غلام رضا سعیدی، انتشارات بعثت، تهران، 1354.
248. مقدمه‌ای بر معرفت‌شناسی علم اقتصاد، غنی‌نژاد، موسی، مؤسسه عالی پژوهش در برنامه‌ریزی و توسعه، تهران، 1376 ش.
249. مناسبات انسانی در مدیریت اسلامی، حسینی سیاهپوش، سید محمود، جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، بی تا، چ اول.
250. نگرشی بر مدیریت در اسلام، جمعی از نویسندگان، مرکز آموزش مدیریت دولتی، 1372، چ اول.
251. دیباچه‌ای بر مدیریت اسلام، جمعی از نویسندگان، سازان تبلیغات اسلامی، 1371، چ اول.

252. پیش‌فرض‌ها و مبانی مطالعات مدیریتی قرآن، دکتر سید رضا مؤدب، امیر علی لطفی، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
253. خصائص المنهج التربوی فی القرآن و طرقة، الدكتور السيد نذیر یحیی الحسنی، مجله قرآن و علم، ش سوم.
254. اصول مدیریت سمت، رضائیان علی، تهران، 1365.
255. الاعجاز التربوی فی القرآن الکریم، رجب، مصطفی، 2006 م.
256. اخلاق مدیریت در اسلام، محمدی ری شهری، محمد، هدف، قم، 1369، چهارم.
257. الآراء التربویة للعلماء المسلمین (آراء دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن)، الاعرافی، علیرضا، قم، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، ط 1377.
258. آراء دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن، رفیعی، بهروز، سمت، تهران، 1381.
259. آزادی سیاسی از دیدگاه قرآن، پایان‌نامه ارشد نصر الله نظری، مدرسه عالی امام خمینی؛.
260. آزادی سیاسی از منظر قرآن و اعلامیه حقوق بشر، پایان‌نامه ارشد ابوالقاسم محمد انور الکبیر، مدرسه عالی امام خمینی؛.
261. اسلام یزشک بی دارو، امین شیرازی، احمد، دفتر انتشارات اسلامی، 1373 ش، ج هشتم.
262. اسلام و تربیت کودکان، بهشتی، احمد، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، تهران، 1372 ش، ج اول.
263. اسلام و چالش اقتصادی، چیرا، محمد عمر، مترجمان: میرمعزی، هادوی‌نیا، یوسفی و جهانیان، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، 1384 ش.
264. اسلام و روانشناسی، بستانی، محمود، ترجمه محمود هوشم، موسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی، چ دوم، مشهد: 1375 ش.
265. آسیب‌شناسی تفسیر و تفاسیر تربیتی قرآن، احمد ذبیح افشاگر، مجله قرآن و علم، ش سوم.

266. اصول بهداشت روانی، حسینی، ابوالقاسم، انتشارات آستان قدس رضوی، مشهد، چ دوم، 1379 ش.
267. اصول مدیریت از دیدگاه قرآن، صفر مراد حسین اف، مدرسه عالی امام خمینی:.
268. اقتراح مبانی و روش‌شناسی تفسیر مدیریتی، دکتر سید صمصام الدین قوامی، امیر لطفی و دکتر محمدعلی رضایی اصفهانی، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
269. اقتراح مفهوم‌شناسی و روش‌شناسی تفسیر تربیتی قرآن، علی‌رضا اعرافی، علی همت‌بناری و محمد علی رضایی اصفهانی، مجله قرآن و علم، ش سوم.
270. اقتصادنا: محمد باقر الصدر، المجمع العلمی للشهید الصدر، قم، 1408 هـ. ق.
271. امدادهای غیبی در زندگی بشر، مطهری، مرتضی، صدرا، تهران، 1372، چ ششم.
272. آموزه‌های قرآنی و نقش نوروهای آینه‌ای مغز در اثبات اثر مشاهده و نیت در ایجاد رفتار متقابل، فرانک فرزودی، اکرم جهانگیر، فصل‌نامه تخصصی سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
273. انسان پیش از تاریخ (پیدایش انسان)، رهبری، احمد، از مجموعه دانستنیهای قرآن، انتشارات مارلیک، تهران، 1374 ش.
274. اهداف و انگیزه‌ها، نظام اقتصاد اسلامی، دفتر انتشارات اسلامی، 1387 ش.
275. آواشناسی، حق‌شناس، علی محمد، آگاه، 1369 ش.
276. اولین همایش نقش دین در بهداشت روان، دوست محمدی، هادی، و نیز غباری ثباب، باقر و دیگران، دفتر نشر نوید اسلام، قم 1376 ش.
277. ایمان مذهبی به عنوان یکی از عوامل کاهش دهنده شدت و دوره سوگ، شاه محمدی، دکتر داود، 1376 ش، مجموعه چکیده 40 سخنرانی، همایش نقش دین در بهداشت روان، ش 31، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران.
278. آیین معاشرت در اسلام، صحفی، سید محمد، کانون نشر معارف خوزستان، بی‌تا.
279. باورهای مذهبی و اثرات آنها در بهداشت روان، غباری ثباب، دکتر باقر، 1376 ش، فصلنامه اندیشه و رفتار (مجله روانپزشکی بالینی)، ش 9 - 10.

280. بررسی تأثیر آموزش آموزه‌های قرآن بر بهبود پذیرش اجتماعی، بهرام صالح صدق پور، مجید محمودیان، حمیدرضا سلمانیان، فصل‌نامه تخصصی سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
281. بررسی تطبیقی روش‌های تربیت کودک از منظر قرآن و حدیث و علوم تربیتی (7 سال نخست)، مراد الگون، مدرسه عالی امام خمینی؛.
282. بررسی رویکردهای نظری به مدیریت اسلامی، سید کاظم چاووشی، فصل‌نامه تخصصی سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
283. بهداشت روان در اسلام، صانعی، سید مهدی، بوستان کتاب، قم؛ انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، چ اول، 1382 ش.
284. بهداشت روان در قرآن، دکتر احمد صادقیان، مجله قرآن و علم، ش دوم.
285. بهداشت روانی، شاملو، سعید، تهران، رشد، چ سیزدهم، 1378 ش.
286. بهداشت روانی، گنجی، حمزه، تهران، ارسباران، بهار 1378 ش.
287. پدیده‌شناسی فقر و توسعه، دفتر تبلیغات اسلامی، شعبه‌ی خراسان، بوستان کتاب، قم، 1380 ش.
288. پیامدهای روانشناختی و جامعه‌شناختی حسن خلق در قرآن و سنت، اسعد علی، مدرسه عالی امام خمینی؛.
289. پیش نیازهای مدیریت اسلامی، مصباح یزدی، محمد تقی، انتشارات آموزشی و پژوهشی امام خمینی، قم، 1379، چ اول.
290. تأثیر تلاوت قرآن بر کاهش اضطراب و افسردگی، یوسفی لویه، مجید، و فاطمه حسن پور، 1376 ش، خلاصه مقاله همایش نقش دین در بهداشت و روان، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران.
291. تربیت از دیدگاه وحی، عبدالمجید رشید پور، مؤسسه دین و دانش، قم 1363 ش.
292. تعامل فقه و تربیت: علی همت بناری، مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی، 1383.
293. التعبير الفنی فی القرآن، شیخ امین، بکری، بی جا، دار الشروق، 1973 م.

294. تفسیر تربیتی سوره‌ی حمد، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، مجله قرآن و علم، ش سوم.
295. التفسیر التربوی للقرآن الکریم، الباز انوار، دار النشر للجامعات مصر 1428، اول.
296. تمهید لمبانی التفسیر التربوی، دکتر سید رضا مؤدب و هاشم ابوخمیسین، مجله قرآن و علم، ش سوم.
297. توسعه اقتصادی از دیدگاه قرآن، عبدالخالق کریمی، مدرسه عالی امام خمینی؛.
298. جامعه‌شناسی انحرافات، شیخاوندی، داور، چاپ دقت، نشر مرندیز، 1373 ش، چ سوم.
299. جزوات روان‌شناسی، ایمانیان، شهین، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، ش 13.
300. جن و شیطان، دست داده، زین العابدین، مجتمع هنری شهید مصلی نژاد، جهرم، 1377 ش.
301. حقوق اقتصادی زن در قرآن و روایات، سورابی فوسینی، مدرسه عالی امام خمینی؛.
302. خانواده در قرآن، بهشتی، احمد، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، چ اول، تهران، 1373 ش.
303. خانواده و تربیت کودک، قائمی، علی، انتشارت دار التبلیغ، قم، بی تا.
304. خانواده و خانواده درمانی، مینوچین، امیرکبیر، تهران، 1380 ش.
305. خدا و انسان در قرآن، ایزوتسو، توشیهیکو، ترجمه احمد آرام، شرکت انتشار، تهران، 1361.
306. خواطر و تأملات فکریه بین الأدب والعلم والقرآن، شریف عبدالکریم، د، مصر، اخبار الیوم ادارة الکتب والمکتبات، 1408 ق.
307. درآمدی بر اقتصاد اسلامی، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه، چاپ سلمان فارسی، 1363 ش.
308. درآمدی بر روش‌شناسی علم اقتصاد، دادگر، یدالله، نشر نی، 1384، چ اول.
309. درمان بحران‌های روحی از دیدگاه قرآن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، محمد هادی قربانی، مدرسه عالی امام خمینی؛.

310. دعا درمانی، لیلا اتفاق، کامران آزما، اکرم جهانگیر، فصل‌نامه تخصصی سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
311. رابطه قرآن و آزادی و چالش‌های آن، دکتر محمد علی رضایی اصفهانی، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
312. رابطه قرآن و دانش فقه، دکتر محمد فاکرمبیدی، مجله قرآن و علم، ش اول.
313. روان‌شناسی رشد با نگرش به منابع اسلامی، بی‌ریا، ناصر و دیگران، انتشارات سمت، تهران، 1375، چ اول.
314. روش‌شناسی تفسیر تربیتی قرآن، محمد احسانی و علی همت بناری، مجله قرآن و علم، ش سوم.
315. روش‌شناسی تفسیر حقوقی قرآن، دکتر میرخلیلی و حمید رضا نوری، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
316. روش‌شناسی تفسیر قرآن، بابایی، علی اکبر و دیگران، الهادی، قم، 1379، چ اول.
317. روش‌شناسی مطالعات اقتصاد اسلامی با تأکید بر مطالعات قرآنی، دکتر مهدی رستم‌نژاد و سید مفید حسینی کوهساری، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
318. سیمای تربیتی پیامبر 9 از منظر قرآن، فائق ولی‌اف، مدرسه عالی امام خمینی؛.
319. سیری در اندیشه سیاسی عرب، عنایت، حمید، انتشارات امیر کبیر، تهران، 1385، چ ششم.
320. شاخص‌های توسعه اقتصادی از دیدگاه اسلام، محمد جمال خلیلیان، مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، قم، 1384 ش.
321. شیوه همسرمداری، فضل‌الله، محمد حسین، انتشارات پیام آزادی، چ اول، تهران، 1373 ش.
322. الصحة النفسیه فی القرآن و السنة «بهداشت روانی»، سید لیث حیدری، مدرسه عالی امام خمینی؛.
323. طبایع الاستبداد و مصارع الاستعباد، کواکبی، عبدالرحمن، حلب، طبع حلب، 1957 م.

324. غایة حياة الانسان كما يصورها الدين والعلم، العك، خالد عبدالرحمن، بی جا، دار الالباب، بی تا.
325. فقر و غنا در قرآن، شاکر، محمد کاظم، نشر رایزنان، چ اول، تهران، 1378 ش.
326. فمنیسم از دیدگاه قرآن، حسین رحیمی، مدرسه عالی امام خمینی؛.
327. القرآن فی ضوء الفكر المادی الجدلی، عیتانی، محمد، بیروت، دار العوده، چ دوم، 1981 م.
328. قرآن کریم از نظر موازین بهداشتی جدید، اعرابی واعظ، سید اسماعیل، تهران، انتشارات کتابفروشی و چاپخانه تابان، 1346 ش.
329. قرآن و روانشناسی، نجاتی، محمد عثمان، ترجمه عباس عرب، بنیاد پژوهش های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد، 1369، چ دوم.
330. قرآن و بهداشت روان، دکتر احمد صادقیان، انتشارات پژوهش های تفسیر و علوم قرآن، 1386 ش، قم.
331. قرآن و نظام توزیع ثروت، دکتر مهدی رستم نژاد، مجله قرآن و علم، ش دوم.
332. قرآن و حقوق، عباس نژاد، محسن، و جمعی از نویسندگان، بنیاد پژوهش های قرآنی مشهد، 1385، چ اول.
333. قلمرو تفسیر تربیتی، غلامحسین ناطقی، مجله قرآن و علم، ش سوم.
334. قواعد التفسیر التربوی للقرآن الکریم، دکتر محمد فاکر مبینی، احمد ازرقی، مجله قرآن و علم، ش سوم.
335. کلیات روانشناسی، قلی زاده، فرض الله، نشر احرار، تهران، بی تا، اول.
336. کودک از نظر وراثت و تربیت، فلسفی، محمد تقی، تهران: نشر معارف اسلامی، بی تا.
337. الکون و الانسان بین اسلام و القرآن، بسام دفضع، مطبعة الشام، بی جا، بی تا.
338. گامی فراسوی روانشناسی اسلامی، شرفاوی، محمد حسین، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، 1366 ش.
339. ماهیت و ساختار اقتصاد اسلامی، یوسفی، احمد علی، مرکز نشر آثار پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.

340. مبانی اقتصاد اسلامی، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه سازمان سمت، 1371 ق.
341. مبانی حقوق بشر، حقیقت، صادق، پژوهشکده فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، 1381، چ اول.
342. مبانی تربیت از دیدگاه قرآن، بهشتی، محمد، سازمان انتشارات فرهنگ و اندیشه اسلامی، تهران، 1386.
343. مبانی معناشناسی نوین، شعیری، حمیدرضا، انتشارات سمت، تهران، 1381ش.
344. مثبت اندیشی از نگاه قرآن و روایات، روح الله کیا، مدرسه عالی امام خمینی؛.
345. مجموعه علمی تخصصی در زمینه علوم انسانی معرفت، قم - مؤسسه آموزشی پژوهشی امام خمینی، س پنجم، ش 1.
346. مجموعه مباحثی از مدیریت در اسلام، تقی پورفر، ولی الله، مرکز مطالعات و تحقیقات مدیریت اسلامی، تهران، 1382، اول.
347. مجموعه مقالات اسلام و بهداشت روان، دفتر نشر معارف، 2 مجلد، 1382، چ 1.
348. مجموعه مقالات همایش بین المللی بررسی اندیشه‌های اقتصاد شهید صدر.
349. مدیریت از منظر کتاب و سنت، قوامی، سید صمصام الدین، دبیرخانه مجلس خبرگان، قم، 1382، چ اول.
350. مدیریت اسلامی، افجه‌ای، سید علی اکبر، واحد فوق برنامه بخشی فرهنگی دفتر مرکزی جهاد دانشگاهی، 1364، چ اول.
351. مدیریت در اسلام، جمعی از نویسندگان، زیر نظر سید مهدی الوانی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، 1384، چ سوم.
352. مدیریت گزینش از منظر قرآن و حدیث، پایان‌نامه ارشد سید محبوب حسینی، مدرسه عالی امام خمینی؛.
353. مدیریت و فرماندهی در اسلام، مکارم شیرازی، ناصر، هدف، قم، 1369، چ چهارم.
354. مطالعاتی در اقتصاد اسلامی، پروفیسور خورشید احمد، ترجمه: محمد جواد مهدوی، آستان قدس روضی، بنیاد پژوهش‌های اسلامی، 1374، چ اول.
355. مطهرات در اسلام، بازرگان، مهدی (1286 - 1373 ش)، شرکت سهامی انتشار، تهران، 1333 ش، چ دوم.

356. مقایسه ویژگی‌های مدیریت از دیدگاه قرآن کریم با دیدگاه مدیریت از تئوری‌های غربی، علی نجات بخش اصفهانی، بهاره شهریاری، فصل‌نامه تخصصی سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
357. مقدمه علم حقوق و مطالعه در نظام حقوقی ایران، کاتوزیان، دکتر ناصر، شرکت سهامی انتشار، 1379 ش، چ 27.
358. مقدمه علم حقوق، کاتوزیان، ناصر، شرکت سهامی انتشار، تهران، 1379، چ بیست و هفتم.
359. مقدمه‌ای بر روانشناسی، ترجمه: محی‌الدین بناب، مهدی، دانشگاه پیام نور، تهران، 1378 ش، چ اول.
360. مکتب و نظام اقتصادی اسلام، هادوی تهرانی، مهدی.
361. منهج التربية الإسلامية، محمد قطب، بیروت، دار الشروق، 1401 هـ - 1981 م.
362. منهج التربية فی التصور الإسلامی، علی أحمد مدکور، دار الفکر العربی، القاهرة، الطبعة الأولى، 1422 هـ - 2002 م.
363. موانع تربیت در قرآن و راهکارهای برخورد با آن، کارشناسی ارشد علی عباس، مدرسه عالی امام خمینی:.
364. موسیقی در تاریخ و قرآن، اسماعیل پور، علی، تهران، انتشارات ناس، 1368 ش.
365. نخستین تفسیر تربیتی، میرزاخان، حسین، مرکز انتشارات تبلیغات اسلامی قم، 1369، چ اول.
366. النظام التربوی فی الاسلام: باقر شریف القرشی، الطبعة الاولى، شریعت، قم، 1427 هـ. ق.
367. نظام تشویق و تنبیه در قرآن و سنت، کارشناسی ارشد شیررضا، مدرسه عالی امام خمینی:.
368. نظام حقوق زن در اسلام، مطهری، مرتضی، تهران، 1369، چ چهاردهم.
369. نظام حقوقی اسلام، قنواتی، جلیل، اسماعیلیان، قم، 1377، چ اول.
370. نظریه خانواده درمانی مینو چین با دیدگاه اسلام در باب خانواده، سالاری‌فر، محمدرضا، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، قم: پژوهشکده حوزه و دانشگاه، 1379 ش.

371. نظریه پردازی اقتصاد اسلامی، آقانظری، حسن، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، انتشارات سمت، 1385، چ اول.
372. نقش باورهای دینی در مدیریت، محسن ملاکاظمی، مجله قرآن و علم، ش چهارم.
373. نقش ترتیب نزول در تفسیر تربیتی قرآن، عبدالکریم بهجت پور، مجله قرآن و علم، ش سوم.
374. نقش دین در خانواده، احسانبخش، صادق، نشر جاوید، رشت، 1374 ش.
375. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، باقری، خسرو، انتشارات مدرسه 1372، چ سوم.
376. نگرشی بر اقتصاد اسلامی، دادگر، یدالله، پژوهشکده اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس، 1378، چ اول.
377. نگرشی بر مدیریت اسلامی، تقوی دامغانی، سید رضا، نشر سازمان تبلیغات اسلامی، 1369، چ دوم.
378. همزیستی مسالمت آمیز ادیان از دیدگاه قرآن و حدیث، هادی حسن رضوی، مدرسه عالی امام خمینی:.
- چهارم: قرآن و علوم عقلی**
379. اعجاز الرقم 19 فی القرآن الکریم، نهاد جرّار، بسّام، المؤسسة الاسلامیة، بیروت، 1414 ق، الطبعة الثانية.
380. الاعجاز العددي للقرآن الکریم، نوفل، عبد الرزاق، مطبوعات الشعب، قاهرة، الجزء الاول، 1409 ق، الطبعة الثالثة.
381. الاعجاز حديثه و علمیه ورقمیه فی القرآن، ابوالسعود، دکتر رفیق، دارالمعرفة، دمشق، 1410 ق.
382. اعجاز عددی قرآن کریم و ردّ شبهات، احمدی، محمود، انتشارات مسعود احمدی، بی جا، 1371 ش.
383. اعجاز عددی و نظم ریاضی قرآن، یزدانی، عباس، کیهان اندیشه، ش 67، مؤسسه کیهان، قم، 1375 ش.
384. اعجاز قرآن، خلیفه رشاد، 1983 م، ترجمه سید محمد تقی آیت اللهی، تحلیل آماری حروف مقطعه، دانشگاه شیراز، 1365 ش.

385. اعجازات حديثة علمية و الرقمية في القرآن، أبو السعود، بيروت، 1991.
386. الرياضيات في القرآن الكريم، خليفه، خليفه عبدالسميع، قاهره، مكتبة النهضة المصرية، 1987 م.
387. عقل و عقل گرایی در فلسفه و قرآن، نفیسه امیری، عبدالحسین خسروپناه، فصل نامه تخصصی سازمان فعالیت های قرآنی دانشجویان کشور، ش 2.
388. القرآن علی ضوء العقل، القیشاوی، عبدالله، مصر، بی تا، بی نا.

پنجم: منابع لاتین

389. A Brief History of Time A Bantam Book/April 1988.
390. Caesar, Michael Umberto Eco, polity press (1999).
391. Chandler, Daniel, semiotics, Routledge (2002).
392. Deledalle, Gerard. Charles s. preirce's philosophy of signs, Indiana university (2000).
393. Beyond Probability – God's Message In Mathematic.
394. Issues in science and Religion. Ian G. Brbour.
395. Langman's Medical Embkyology T. W. Sadler, ph. D. Sixth Edition 1990.
396. Leech, Geoffery, principles of pragmatics, longman (1983).
397. Lidov, David, Elements of semiotics, Macmillan (1999).
398. Quran Visual Presen Tation of The Miracle.
399. The bible the Quran and science: Maurice Bucaille.
400. The philosophy of Religion. John Hick.
401. The Qur'an: an Encyclopedia Oliver Leaman.
402. Umberto Eco, A Theory of semiotics , Indiana University press (1976).
403. Umberto, Eco , Interpretation and overinterpretation, cambridge (1992).

404. Umberto, Eco , Semiotics and philosophy of language Indiana university press (1984).
405. Umberto, Eco , The limits of interpretation, Indiana university press (1994).
406. Umberto, Eco , the role of the reader , Indiana University press (1979).

فصل پنجم: سایت‌های مرتبط با قرآن و علم

الف: سایت‌هایی که مستقیماً به تفسیر علمی و اعجاز علمی قرآن می‌پردازد.

407. www.55a.net موسوعة الاعجاز العلمی فی القرآن و السنه
408. www.kaheel7.com عبد الدائم الكحيل
409. www.nooran.org / نوران رابطه العالم الاسلاميه
410. www.maknoon.com مکنون الاعجاز العلمی فی القرآن
411. www.Miracweb.net شبکه الاعجاز فی القرآن والسنة
412. www.Zelnaggar.com الاعجاز العلمی فی القرآن والسنة
413. www.afkaar.com افکار علمیه
414. www.aksharemazhabi.blogfa.com اسلام، قرآن، اعجاز
415. www.askguran.ir کانون گفتمان قرآن
416. www.miracleofguran.net پژوهشکده اعجاز قرآن

ب: برخی از سایت‌ها که به صورت فرعی به تفسیر علمی و اعجاز علمی

قرآن می‌پردازد.

417. www.aftab.ir/
418. www.al3beer.com/
419. www.alalamonline.net
420. www.alejaz.net
421. www.al-hodaonline.com/

422. www.aljazeera.net
423. www.al-tef.com/
424. www.alwarag.net/
425. www.andisheqom.com/.
426. www.arrouiah.com/
427. www.asemaneazim.com
428. www.cqcs.ir/
429. www.daneshnameh.roshd.ir..
430. www.ebnmaryam.com/
431. www.edunews.ir
432. www.elnaggarzr.com/
433. www.emad.ir/
434. www.geocities.com/
435. www.goonagoon.org/
436. www.hawaaworld.com...
437. www.hawzah.net/ /.../
438. www.hespress.com/...
439. www.iqra-ta.tk
440. www.iranclubs.org/
441. www.iranculture.org/
442. www.islam-pdf.blogfa.com/
443. www.islampedias.com
444. www.jasas.net/vb
445. www.lakii.com/
446. www.loot.ir
447. www.m12s.com/v

448. www.old.qom.ac.ir
449. www.m12c.com/v
450. www.old.qom.ac.ir
451. www.p-khorshid.ir
452. www.porsemanequran.com
453. www.quran.sbu.ac.ir/
454. www.rahpouyan.com
455. www.rasoolnoor.com
456. www.roshd.org/...
457. www.sasad.fatehnet.net..www
458. www.sceince4islam.com
459. www.sez.ae/vb
460. www.sunni-news.com/?p=127
461. www.tasabeeh.com
462. www.tebyan.net/
463. www.yaahi.com
464. www.yeganehmonji.blogfa.com/-